

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти МОН України

ННІ «Дніпровський металургійний інститут (ДМетІ)

Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро

Українська асоціація управління проєктами «УКРНЕТ», м. Київ

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІВ)

Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К.Мамутова
НАН України»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»

Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ

Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса

Честоховський політехнічний університет, Польща

Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;

Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща

Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща

Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща

Університет в Мішкольце, Угорщина

Astana IT University, Kazakhstan

Варнський вільний університет імені Чорноризця Хороброго, Республіка Болгарія, м. Варна

Компанія та видавництво «E-SCIENCE SPACE», Республіка Польща, м. Варшава

Інститут освітнього та професійного розвитку, Будапешт, Угорщина

за підтримки:

Центр Українсько-європейського наукового співробітництва

Видавничий дім «Гельветика»

Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,**

27-28 березня 2025 р.

**ДНІПРО
УДУНТ 2025**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»**

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ**

27-28 березня 2025 р.

ДНІПРО
УДУНТ
2025

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

VII International Scientific and Practical Internet Conference

KYIV-DNIPRO BRIDGE

**PROJECT MANAGEMENT. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF
PROJECT AND NEUROMEGRANATION, INFORMATION TECHNOLOGIES OF
MANAGEMENT, TECHNOLOGIES FOR CREATING AND USING OBJECTS OF
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS, TECHNOLOGY TRANSFER**

March 27-28, 2025

DNIPRO
USUST
2025

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]
У 67

Конференція запроваджена МОН України, Інститутом модернізації змісту освіти МОН України та зареєстрована Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації МОН України», посвідчення № 282 від 27.02.25 р. Рекомендовано до видання Вченою радою УДУНТ, протокол № 11 від 23.04.2025 року

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В. О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В. М.
Науковий редактор д.е.н., проф. Перерва П. Г.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожка Г. К.
Вчений секретар к.е.н., доц. Фонарьова Т. А.

Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій : зб. наук. пр. VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (27–28 берез. 2025 р.) / за ред. В. О. Петренка, В. М. Молоканової, П. Г. Перерви, Г. К. Дорожка ; УДУНТ, УКРНЕТ, НДІВ НАПрН України. – Електрон. вид. – Дніпро : УДУНТ, 2025. – 1153 с.

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)

У збірнику наукових праць наведені матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проєктами, економіки та менеджменту, інформаційних технологій, а також студентів.

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons
[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)
(«Із зазначенням авторства – Некомерційна – Поширення на тих самих умовах» 4.0 Міжнародна)

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)
DOI 10.15802/978-617-8314-50-7

© Український державний університет науки і технологій, 2025
© Українська асоціація управління проєктами, 2025
© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2025
© Колектив авторів збірника, 2025

UDC 005.8:[005.3+004.9+347.77]

P 93

The conference was initiated by the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Institute for Modernization of Educational Content of the Ministry of Education and Science of Ukraine and registered by the State Scientific Institution "Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information of the Ministry of Education and Science of Ukraine", certificate No. 282 dated 02/27/25. Recommended for publication by the Academic Council of the USUST, protocol No. 11, 23.04.2025

Materials are published based on the originals provided by the authors.

No claims are accepted against the organizers.

Editor-in-Chief, Doctor of Technical Sciences, Prof. Petrenko V. O.

Scientific Editor, Doctor of Technical Sciences, Prof. Molokanova V. M.

Scientific editor Doctor of Economic Sciences, Prof. Pererva P. G.

Scientific Editor, Candidate of Technical Sciences, Assoc. Prof. Dorozhko G. K.

Scientific Secretary of the Conference, Candidate of Economic Sciences,

Assoc. Prof. Fonareva T. A.

Project Management. Prospects for the Development of Project and Neuromegration, Information Technologies of Management, Technologies for Creating and Using Objects of Intellectual Property Rights, Technology Transfer : Coll. Sci. Pap. of the VII Int. Sci. Pract. Internet Conf. (March 27–28, 2025) / ed. by V. O. Petrenko, V. M. Molokanova, P. G. Pererva, G. K. Dorozhko ; USUST, UKRNET, NDIIV NAPRN of Ukraine. – Electronic edition. – Dnipro : USUST, 2025. – 1153 p.

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)

The collection of scientific papers contains materials from the VII International Scientific and Practical Internet Conference "Project Management. Prospects for the Development of Project and Neuromanagement, Information Management Technologies, Technologies for the Creation and Use of Intellectual Property Rights, and Technology Transfer." The collection of scientific papers is of interest to researchers, teachers, specialists in intellectual property and project management, economics and management, information technologies, and students.

UDK 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons

[«Attribution-NonCommercial-ShareAlike» 4.0 International \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

ISBN 978-617-8314-50-7 (PDF)
DOI 10.15802/978-617-8314-50-7

© Ukrainian State University of Science and Technologies, 2025

© Ukrainian Project Management Association, 2025

© Research Institute of Intellectual Property of the National
Academy of Legal

Sciences of Ukraine, 2025

© Collective of authors of the collection, 2025

ЗМІСТ
УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ

S. BUSHUYEV, V. BUSHUIEVA, D. BUSHUIEV, A. PUZIYCHUK, G. MUROVANSKIY <i>THE EVOLVING LANDSCAPE OF INNOVATION PROJECTS EDUCATION UNDER THE INFLUENCE OF AI.....</i>	23
N. BUSHUYEVA, YE. LOBOK <i>ENHANCING CREATIVITY IN MULTIMODAL AI SYSTEMS.....</i>	29
БАРИШЕВСЬКИЙ А.І., ПЕТРЕНКО В.О. <i>МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ШВИДКИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН.....</i>	36
БУЛАВІН Д.О., ПЕТРЕНКО В.О. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗМІННОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....</i>	43
ГЛАВАТСЬКИХ В.І., ЛАПКІНА І.О. <i>РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЄКТІВ МОРСЬКОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ.....</i>	50
ДОБРИЦЬКИЙ Д.О., наук. керівник ФОНАРЬОВА Т.А. <i>ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ АУТСОРСИНГОВОЮ ІТ-КОМПАНІЄЮ НА СУЧАСНОМУ РИНКУ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ: ВИКЛИКИ, ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	56
ЖАДАН К.Ю., КОСЕНКО Н.В. <i>ВИЗНАЧЕННЯ ВИМОГ ДО ЗМІСТУ ПРОЄКТІВ.....</i>	64
КЛИМЕНКО К.А., ГУСЄВА Ю.Ю. <i>ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ВІД ФЕРМИ ДО СТОЛУ» У РЕСТОРАННІЙ ІНДУСТРІЇ.....</i>	71
КОВТУН Т.А., КРУПСЬКА О.С. <i>ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В ЛОГІСТИЦІ.....</i>	77
КОРХІНА І.А. <i>УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПРОЄКТУ З ТОЧКИ ЗОРУ СТРАТЕГІЇ.....</i>	83

ДЯЧЕНКО В.С., КІРДАНОВА Д.Р. <i>СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИКИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.....</i>	310
ДЯЧЕНКО Н.П. <i>ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....</i>	317
КЛИМЕНКО І.В., ЛЕБІДЬ Є.А. <i>ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ КРОС-ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ КОМАНДАМИ В ІТ ПРОЕКТАХ.....</i>	324
КОВТУН Т.А., ФІНОГЕНОВА І.О. <i>ІНСТРУМЕНТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ПРОЄКТАХ ФАХОВОЇ ОСВІТИ.....</i>	330
КОТКОВСЬКИЙ В.С., КОТКОВСЬКИЙ Р.В. <i>РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....</i>	337
КОТКОВСЬКИЙ В.С., СОЛОВЙОВ Б.К. <i>ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ МАЙБУТНЬОГО ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.....</i>	343
КУЛАКОВ Є.Р., ГУСЄВА Ю.Ю. <i>ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПРОЄКТАМИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ БЛОКЧЕЙН-СИСТЕМ.....</i>	349
ЛИСЕНКО А.С. <i>ВДОСКОНАЛЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ.....</i>	356
МАТВІЙЧУК Є.Д., ГУСЄВА Ю.Ю. <i>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ РИЗИКІВ У ПРОЄКТАХ.....</i>	363
МЕНЕНКО В.К., ПЕТРЕНКО В.О. <i>ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ ІТ-ПРОЄКТАМИ.....</i>	370
МОВСЕСЯНЦ А.М. <i>ТЕХНІЧНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПСИХОЛОГІЧНИМИ РИЗИКАМИ НА РИНКАХ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ.....</i>	379

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ ІТ-ПРОЄКТАМИ

В.К. МЕНЕНКО

студент кафедри інтелектуальної власності та управління проектами
Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

В.О. ПЕТРЕНКО

доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України,
академік Академії наук вищої школи України, завідувач кафедри
інтелектуальної власності та управління проектами Українського державного
університету науки і технологій, м. Дніпро
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5017-1674>

THE ROLE OF INTELLECTUAL PROPERTY IN IT MANAGEMENT

V.K. MENENKO

student of the Department of Intellectual Property and Project Management
of the Ukrainian State University of Science and Technology, Dnipro

V.O. Petrenko

Doctor of Technical Sciences, Professor, Honored Worker of Science and
Technology of Ukraine, Academician of the Academy of Sciences of the Higher
School of Ukraine, Head of the Department of Intellectual Property and Project
Management of the Ukrainian State University of Science and Technology, Dnipro
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5017-1674>

***Анотація.** У цій статті обстежується взаємозв'язок інтелектуального права (ІВ) та штучного інтелекту (ШІ) та управління ІТ-проектами. Піддаються аналізу правовий захист результатів, створених з використанням технологій ШІ, питання патентування та ліцензування та наводяться приклади застосування методологій управління проектами до реалізації успішних AI-рішень. При цьому спеціальна увага звертається до проблем етики, безпеки та правової визначеності у реалізації систем штучного інтелекту у різноманітних галузях.*

Ключові слова: Штучний інтелект (AI), інтелектуальна власність (IP), управління IT-проєктами, правовий захист, патенти, ліцензування, етика, безпека, впровадження AI, методології управління проєктами.

Abstract: This article examines the relationship between intellectual property law (IP) and artificial intelligence (AI) and IT project management. It analyzes the legal protection of results created using AI technologies, issues of patenting and licensing, and provides examples of the application of project management methodologies to the implementation of successful AI solutions. Special attention is paid to the issues of ethics, security, and legal certainty in the implementation of artificial intelligence systems in various industries.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), Intellectual Property (IP), IT Project Management, Legal Protection, Patents, Licensing, Ethics, Security, AI Implementation, Project Management Methodologies.

Вступ

Сучасні дані щодо розвитку інформаційних технологій пов'язані з використанням штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання (ML). Інвестиції у рішення AI зростають щорічно двозначними темпами згідно з повідомленнями аналітичних агентств [1]. Виробництво ШІ змінює суттєво структуру IT-проєктів та створює нові виклики для галузі інтелектуальної власності (ІВ).

З одного боку, ШІ-технології можуть зробити автоматизацію рутинних операцій, підвищити ефективність та конкурентоспроможність компаній. З іншого боку, постає низка питань: кому належать результати, створювані алгоритмами машинного навчання? Який правовий захист цих результатів? Які методології управління проєктами найефективніші при розвитку та впровадженні AI-систем? Питання цієї статті – дати огляд основних аспектів на стику ШІ, інтелектуальної власності та управління IT-проєктами.

Штучний інтелект та інтелектуальна власність

Сутність та об'єкти інтелектуальної власності у контексті ШІ
Інтелектуальна власність (ІВ) зазвичай включає авторські права, патенти, товарні знаки, промислові зразки, секрети виробництва (ноу-хау) та інші об'єкти. З розвитком ШІ з'являються нові форми творів, створених за участю або за допомогою алгоритмів машинного навчання: Створені контенту (тексти, зображення, музичні композиції), створені нейронними мережами;

Результати аналітики великих даних (Big Data), що виявляють закономірності та пропонують інноваційні рішення;

Програмне забезпечення, що ґрунтується на алгоритмах глибокого навчання (deep learning).

Традиційні підходи до охорони ІВ не завжди однозначно застосовуються до AI-рішень. Наприклад, питання авторства згенерованого контенту викликає дискусії: хто є автором – розробник алгоритму, власник платформи, замовник чи сама нейронна мережа? У різних юрисдикціях відсутня однакова практика, що створює правову невизначеність [2].

Правовий захист результатів, створених ШІ

Наразі відсутній узгоджений міжнародний стандарт, який чітко регулював би питання та виклики правової охорони творів згенерованих ШІ. Утім більшість держав спирається на загальні принципи авторського права та патентного законодавства, припускаючи, що:

1. Автором визнається людина, яка створила твір, навіть якщо він був створений за допомогою алгоритмів ШІ.

2. Алгоритм сам собою не може вважатися суб'єктом права, оскільки не має правосуб'єктності.

3. Патентування AI-технологій можливе, якщо дотримані критерії патентоспроможності (новизна, винахідницький рівень, промислова застосовність).

Однак, якщо йдеться про продукт, повністю згенерований без безпосередньої участі людини (наприклад, унікальний витвір мистецтва,

створений нейромережею), правовий захист найчастіше стає складним. Багато експертів пропонують адаптувати законодавство, запроваджуючи нові категорії охорони інтелектуальної власності для AI-рішень [3].

Управління IT-проєктами із застосуванням штучного інтелекту.

Особливості AI-проєктів

1. Розробка та впровадження систем штучного інтелекту підвищує вимоги до процесу управління IT-проєктами. На відміну від традиційних проєктів, робота з AI-технологіями характеризується рядом специфічних особливостей:

2. Невизначеність вимог. У класичних IT-проєктах замовники можуть чітко формулювати вимоги до системи. Однак у проєктах, пов'язаних із штучним інтелектом, підсумковий результат багато в чому залежить від якості вихідних даних та процесу навчання моделі, який ускладнює прогнозування кінцевого продукту.

3. Ітеративний характер розробки. Створення та налаштування моделей машинного навчання вимагають багаторазового повторення різних етапів, таких як: збирання та валідація даних, оптимізація гіпер параметрів та оцінка якості моделі.

4. Мультидисциплінарний склад команди. На відміну від традиційних IT-проєктів, де основними учасниками є розробники, тестувальники та менеджери, в AI-командах задіяні також фахівці з аналізу даних (Data Scientists), інженери з обробки великих даних, DevOps-інженери та дослідники.

5. Високі ризики. Проєкти штучного інтелекту рясніють колосальним набором ризиків, які варіюються від помилок інтерпретації даних до витоку конфіденційних даних, а також юридичні та етичні проблеми, безпосередньо пов'язані із застосуванням технологій штучного інтелекту.

Методології управління AI-проєктами

Для керування проєктами, що пов'язані зі штучним інтелектом, найбільш підходять гнучкі стратегії, як-от Scrum Kanban. Ці підходи гарантують швидку

адаптацію до змін і дозволяють оперативно реагувати на появу свіжих відомостей.

Крім того, в AI-ініціативах часто використовують методологію CRISP-DM (Стандартний міжгалузевий процес для видобутку даних), створену для аналітичних та Data Mining проєктів. Вона включає в себе шість базових фаз:

Розуміння бізнесу – аналіз цілей та запитів бізнесу, для яких конструюється AI-модель.

Розуміння даних – вивчення та аналіз наявних даних.

Підготовка даних – обробка, очищення та приведення даних до вигляду, потрібного для навчання моделі.

Моделювання – вибір та навчання алгоритмів машинного навчання.

Оцінювання – аналіз ефективності моделі та її відповідності поставленим задачам.

Впровадження – розгортання моделі в реальному середовищі та інтеграція її в бізнес-процеси.

Одним із центральних інструментів в керуванні AI-проєктами є концепція Machine Learning Operations (MLO), що поєднує в собі принципи DevOps та спеціалізовані процеси машинного навчання. MLO дає змогу автоматизувати розробку, тестування та розгортання моделей, а також забезпечує контроль версій моделей та даних, на яких їх навчають. Це збільшує відтворюваність експериментів та мінімізує вірогідність помилок під час впровадження AI-рішень [4].

Вплив AI-проєктів на конкурентоспроможність та економічну ефективність

Формування нових бізнес-моделей.

Штучний інтелект дозволяє компаніям вибудовувати нові бізнес-моделі, що базуються на аналізі великих даних та персоналізації послуг. Приклади включають:

1. Рекомендаційні системи для електронної комерції;

2. Інтелектуальні чат-боти для підтримки клієнтів;
3. Предикативну аналітику у виробництві та логістиці;
4. Персоналізовані медичні послуги.

Успішне впровадження таких рішень сприяє зростанню лояльності клієнтів, зниженню витрат та прискоренню інновацій, що безпосередньо підвищує конкурентоспроможність підприємств.

Економічні аспекти впровадження ШІ

Основні витрати в AI-проектах пов'язані з:

1. Придбанням та налаштуванням обчислювальних ресурсів (хмарні платформи, GPU/TPU).
2. Формуванням команди (дата-саєністи, ML-інженери, експерти предметної галузі).
3. Забезпеченням безпеки та конфіденційності даних.

При цьому повернення на інвестиції (ROI) може бути суттєвим, особливо якщо рішення на базі ШІ дозволяють компаніям оптимізувати процеси та створювати інноваційні продукти.

Етичні аспекти

Розгортання ШІ породжує дебати стосовно відкритості алгоритмів (Пояснюваний ШІ), охорони особистої інформації та вірогідного витіснення з робочих місць. Міжнародні інституції (скажімо, ЮНЕСКО) формулюють етичні норми, що регулюють застосування ШІ в ім'я суспільного добробуту [5].

Основні етичні аспекти:

- запобігання дискримінації в процесі автоматизованого прийняття рішень (упередженість);
- гарантування прозорості та доступності для розуміння (пояснюваність) алгоритмів;
- забезпечення захисту особистої інформації (приватність за задумом).

Інформаційна безпека та захист даних

- ШІ-системи наражаються на небезпеку низки атак, зокрема:

- Отруєння даних (data poisoning) – зміна навчального набору;
- Порушення конфіденційності – витік особистої інформації;
- Спуфінг та фішинг із залученням генеративних моделей.

Для пом'якшення ризиків необхідно інтегрувати інструменти кібербезпеки та шифрування інформації на всіх етапах розробки та впровадження ШІ-продуктів. Крім того, важливим є юридичний бік: дотримання законодавства про захист особистої інформації (GDPR, HIPAA та інші).

Керування інтелектуальною власністю в AI-проектах.

Патентний портфель та ліцензування

Створення патентного портфеля є стратегічним завданням для організацій, що активно розвивають штучний інтелект. Патентування забезпечує захист:

- Унікальних алгоритмів та моделей машинного навчання;
- Технічних рішень, що стосуються AI-обладнання;
- Специфічних методів обробки даних та оптимізації нейронних мереж.

Водночас необхідне розроблення ліцензійної політики, оскільки значна кількість AI-бібліотек (TensorFlow, PyTorch та інші) поширюються згідно з відкритими ліцензіями. Організації, що використовують такі бібліотеки, повинні дотримуватися умов ліцензійних угод, аби уникнути правових колізій та судових позовів.

Управління правами на контент, згенерований AI

Виникають питання авторського права у випадку, якщо AI-система генерує оригінальні тексти, зображення, музичні композиції чи інші творчі продукти. Компанії зазвичай оформлюють права на результати, що створюються працівниками в рамках службових обов'язків чи на замовлення. Проте ситуації, коли алгоритми демонструють повністю самостійну творчість, залишаються правовим питанням, що потребує вирішення.

Практичні поради для керівників AI-проектів

1. Перед стартом проєкту слід провести аудит інтелектуальної власності: визначити, які технології вже запатентовані, щоб переконатися, що планування не порушує чужих прав.
2. Укладати угоди про нерозголошення та інші документи про конфіденційність з усіма, хто бере участь у проєкті.
3. Забезпечити захист інформації: застосовувати шифрування, знеособлення даних, укладати спеціальні угоди при передачі інформації через кордон.
4. Використовувати гнучкі методології (Scrum, Kanban, CRISP-DM, MLOps), що сприяють ефективній адаптації AI-проєкту до змінних вимог та даних.
5. Постійно моніторити зміни у законодавстві: в області авторського права, патентного права та захисту особистої інформації, особливо у сфері AI.
6. Враховувати етичні аспекти: впровадити механізми моніторингу та оцінки потенційних ризиків дискримінації або порушення приватності.
7. Розробити внутрішню політику управління правами на результати AI-розробок та використовувати відкриті ліцензії, беручи до уваги бізнес-стратегію компанії.

Висновки:

Штучний інтелект (ШІ) сьогодні – це каталізатор змін у світі IT, який відкриває безліч перспектив для покращення продуктивності та конкурентоспроможності, але разом з тим змушує замислитися над тонкощами авторського права та моралі. Керування проєктами на основі ШІ потребує адаптивного підходу, де переплітаються сучасні практики (Scrum, MLOps) з жорстким контролем за конфіденційністю даних та дотриманням прав.

Суперечки щодо юридичного статусу продуктів, створених за допомогою ШІ, все ще тривають, і найближчим часом варто очікувати нових законів та судових рішень. Керівники IT-проєктів, експерти з інтелектуальної власності та

правники мають спільно вирішувати завдання, щоб ефективно використовувати можливості ШІ та забезпечувати захист інтересів всіх учасників.

Впровадження етичних норм, забезпечення безпеки та прозорості алгоритмів стане ключем до успішної інтеграції ШІ в економічне та соціальне середовище. Глибоке розуміння технічних, правових та управлінських аспектів допоможе організаціям успішно використовувати передові технології ШІ та зміцнювати свої позиції на міжнародному ринку.

Література

1. Gartner. Artificial Intelligence – Predictions and Key Trends. URL: <https://www.gartner.com/en/artificial-intelligence> (18.03.2025).
2. Samuelson P. Allocating Ownership Rights in Computer-Generated Works. University of Pittsburgh Law Review. 1986. 47:1185–1231.
3. WIPO. Issues Paper on Intellectual Property Policy and Artificial Intelligence. URL: https://www.wipo.int/about-ip/en/artificial_intelligence/ (18.03.2025).
4. Breck E., Cai S., Nielsen E., Salib M., Sculley D. The Seven Steps of MLOps. Google AI Blog. 2019.
5. UNESCO. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ai-ethics> (18.03.2025).

Наукове видання

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

VII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(27-28 березня 2025 року)
МІСТ Київ-Дніпро

Електронне видання

Авторська редакція

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В. О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В. М.
Науковий редактор д.е.н., проф. Перерва П. Г.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г. К.
Вчений секретар к.е.н., доц. Фонарьова Т. А.

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 67,02. Обл.-вид. арк. 68,54.
Зам. № 58.

Видавець: Український державний університет науки і технологій
вул. Лазаряна, 2, ауд. 2216, ауд. 263 (наукова бібліотека)
м. Дніпро, 49010.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №7709 від 14.12.2022

Адреса видавця та дільниці оперативної поліграфії:
вул. Лазаряна, 2, Дніпро, 49010